Mahidh.: = आश्रयणीयः । अभि समन्तात् । श्रीयते सेव्यते ऽभिश्रीः); or *Rigv.*: एनी त एते बृहती अभिश्रिया हिरण्ययी वक्वरी बर्हिराशाते (*Sáyaṅa*: = अभितः सेव्ये; but comp. II.). E. श्री with अभि, kŕit aff. क्विप्.

II. Bahuvr. m.f. (-श्रीः-श्रीः) [1] Splendid or shining everywhere; e. g. in the verse आ सुते &c. quoted above (p. 272, col. *b*, line 49), where *Mahidh.* explains अभिश्रियम् as epithet of वृषभम्, viz. अभि सर्वतः श्रीः शोभा यस्य सो ऽभिश्रीः । तम्. [2] Omnipotent, all-powerful; e. g. in the verse एनी त एते quoted above (line 2) where *Sáyaṅa* says that the word might mean also प्राप्तैश्वर्ये. E. अभि and श्री.

अभिश्लिष् Tatpur. f. (-क्) The same as अभिश्रिष् (of which it is given as an explanation by *Sáyaṅa*). E. श्लिष् with अभि, kŕit aff. क्विप्.

अभिश्लेषण Tatpur. n. (-णम्) The same as अभिश्रिष् (of which it is given as an explanation by *Sáyaṅa*); comp. अन्तःश्लेषण. E. श्लिष् with अभि, kŕit aff. ल्युट्.

अभिश्वस् Tatpur. m. (-श्वः) (ved.) One who breathes towards; e. g. *Rigv.*: भीमस्य वृष्णो जठरादभिश्वसो दिवे दिवे सङ्गरि स्तन्नबाधितः (*Sáy.*: अभिश्वसः । आभिमुख्येन श्वसतः । जठरात् । उदरात् । अन्तरिक्षात्). E. श्वस् with अभि, kŕit aff. क्विप्.

अभिश्वास Tatpur. m. (-सः) Breathing towards, blowing into (e. g. a flame); e. g. *Kátyáy. Śrautas.*: तस्याभिश्वासः प्राणममृते दध इति (*Karka*: अभिश्वासेन च प्राणते ऽग्निः). E. श्वस् with अभि, kŕit aff. घञ्.

अभिषक्त Tatpur. m. f. n. (-क्तः-क्ता-क्तम्) [1] Defeated, humiliated; e. g. *Mahábh. Vanap.*: यदि न स्युर्मानुषेषु क्षमिणः पृथिवीसमाः । न स्यात्संधिर्मनुष्याणां क्रोधमूलो हि विग्रहः । अभिषक्तो (*Chaturbhuj.*: = परिभूतो) ह्यभिषजेदाहन्याद्गुरुणा हतः । एवं विनाशो भूतानामधर्मः प्रथितो भवेत्. [2] Possessed by evil spirits; e. g. *Suśruta*: तद्वच्चिकित्सेत्त्वरयाभिषक्तमवेदनं मृत्युवशप्रयातम्. Compare also the meanings of अभिषङ्ग. E. सञ्ज् with अभि, kŕit aff. क्त.

अभिषङ्ग Tatpur. m. (-ङ्गः) [1] Contact, union, connexion, attachment; e. g. *Mághak.*: मुञ्चरिति वनविभ्रमाभिषङ्गादतमि तदा नितरां नितम्बिनीभिः (*Mallin.*: वन° = वनभ्रमणसङ्गात्); also figur., e. g. *Suśruta*: सात्त्विकास्तु (scil. गुणाः) आनृशंस्यं .... स्मृतिर्धृतिरनभिषङ्गः (i. e. want of attachment). [2] Embracing, copulation; (*Haláyudha*: संसर्गाभिभवाक्रोशेष्वभिषङ्गः प्रकीर्तितः). [3] Possession by evil spirits or passions; *Chakrapáṅidatta* on the *Sútrasth.* of *Suśruta*: अभिषङ्गो देवादीनां विपर्यायानुप्रवेशः; *a modern medical comm.*: = भूतानां कामादीनां च शरीरे मनसि वा संबन्धः; e. g. *Suśruta's Uttarat.*: केचिद्भूताभिषङ्गोत्थं ब्रुवते विषमज्वरम्; or भूताभिषङ्गादुद्वेगहास्यकम्पनरोदनम्. See also अभिषङ्गज्वर. [4] An oath (= शपथ *Trik.*, *Hem.*, *Viśwapr.*, *Med.*, *Śabdaratnáv.* of *Mathureśa*, *Bhúripr.*; = शाप *Ajayap.* and *comm.* on the *Amarak.*). [5] Curse, imprecation (= आक्रोश *Amarak.*, *Hem.*, *Viśwapr.*, &c.); e. g. *Mahábh. Śántip.*: क्षेपायमाणमभिषङ्गव्यलीकं निगृह्णाति ज्वलितं यश्च मन्युम् । अदुष्टचेता मुदितो ऽनसूयुः स आदत्ते सुकृतं वै परेषाम्. [6] False accusation, calumny; (*Mathureśa* on the *Amarak.*: = शापे मिथ्याभिशंसने). [7] Defeat, misfortune, calamity (= पराभव *Amarak.*, *Hem.*, *Viśwapr.*, *Śabdar.*, &c.; = अभिभव *Haláy.*, *Ajayap.*); e. g. *Sáhityad.*: तीव्राभिषङ्गप्रभवेण वृत्तिं मोहेन संस्तभ्यतेन्द्रियाणाम् । अज्ञातभर्तृव्यसना मुहूर्तं कृतोपकारेव रतिर्बभूव; or *Raghuv.*: ततो ऽभिषङ्गानिलविप्रविद्धा .... धरत्रीं लतेव सीता सहसा जगाम; or .... गुरुराश्रमाश्रितः । अभिषङ्गजड विजज्ञिवान् (comm.: = अभिषङ्गेण दुःखेन जडम्). Also अभीषङ्ग and in the three first meanings probably also अभिष्वङ्ग or अभीष्वङ्ग (*Sárasund.* on the *Amarak.* 3. 3. 6. reads अभिष्वङ्ग, and *Bharatam.*: द्वे शापे । अभेरितो दीर्घः । षत्वम् । अभीषङ्गः । अभिषङ्गश्च । द्वयमपि निर्विकारः). E. सञ्ज् with अभि, kŕit aff. घञ्.

अभिषङ्गज्वर Tatpur. m. (-रः) (In Medicine.) A kind of fever supposed to be produced by evil spirits; its symptoms are, according to *Suśruta*, alternate agitation, trembling, laughing and crying, and, according to others, moreover, loss of bashfulness, of consciousness and of sleep; this kind of fever belongs to the class of the 'accidental fevers' (see आगन्तु) and is called also भूतावेशज्वर. E. अभिषङ्ग and ज्वर.

अभिषञ्जन Tatpur. n. (-नम्) The same as अभिषङ्ग (of which it occurs as an explanation). E. सञ्ज् with अभि, kŕit aff. ल्युट्.

अभिषव Tatpur. 1. m. (-वः) [1] The religious act of pressing out the juice of the Soma plant or Asclepias acida (see also सोमाभिषव), or in default of this plant, of its substitute, the Pútiká or Cæsalpinia bonducella (see also पूतीकाभिषव); it constitutes an essential ceremony of the Soma sacrifices (see ज्योतिष्टोम), and is performed the day after the sacrificial acts called उपसद् (q. v.), by means of stones (ग्रावन्) which press on two boards (called अधिषवण); the act takes place in the southern part of a building erected in the western part of the Uttaravedi near a cart which is placed there and bears, like the building, the name हविर्धान. (Comp. e. g. *Mádhava vv. ll.*: यदि सोमं न विन्देत पूतीकानभिषुणुयादिति श्रूयते; — दीक्षादिवसादूर्ध्वं सोमाभिषवदिवसात्पूर्वं कर्तव्या होमा उपसदः; — *Mahidhara*: अध्वर्युभिः सुता अभिषवधर्मेण ग्रावभिः द्रवीभावमापादिताः; *Mádhava*: सोमाभिषवाधारयोरधिषवणफलकयोः संतर्दनं कार्यम्; — उत्तरवेद्याः प्रतीचीने मण्डपे ऽभिषवः; — हविर्धाने ग्रावभिरभिषुत्याहवनीये ऽङ्त्वा सदसि भक्षयन्ति; — ज्योतिष्टोमे श्रूयते । उत यत्सुन्वन्ति सामिधेनीस्तदन्वाङ्गरिति । हविर्धानमण्डपगतयोर्दक्षिणोत्तरभागयोरवस्थितयोर्हविर्धाननामकयोः शकटयोर्मध्ये दक्षिणं शकटमत्र यत्तच्छब्दाभ्यामभिधीयते । तत्र समीपे सोमस्याभिषवः). [2 a.] Religious bathing, ablution preparatory to religious rites; [b.] Drinking the juice of the Soma plant. [Some of the comm. on the *Amarak.* 2. 7. 46. give only the first meaning (2. a.), others both meanings; *Ráyam.*, *Tarkavágiśa*, *Ramán.*, &c. = यज्ञस्नाने; *Bharatam.*, *Sárasund.*, *Nilak.*: यज्ञस्नाने सोमलतापाने च.] [3] Sacrifice in general (*Med.*, *Śabdar.*, *Bhúripr.*, *Viśwapr.* = यज्ञ; *Hem.* = क्रतु; *Trik.* = याग). [4] Bathing in general (*Med.*, *Trik.*, *Hem.*, &c. &c.). [5] Ferment, yeast, any substance producing vinous fermentation (*Amarak.* = संधान; *Ráyam.* on this word: = मद्यकल्के; *Ramán.* = मद्यसञ्जीकरणे; *Bhánud.* = आम्रादिसंधाने; *Śabdamuktám.* = वंशाङ्कुराम्रफलादिजनितचिरस्थापितमद्योत्पादकद्रव्यविशेषे; *Ajayap.* = मद्यसंहती; *Śabdar.* = मद्यसंधाने; *Bhúripr.*, *Jaṭádh.* = शीधुसंधाने; a meaning 'distillation' given to this word elsewhere is therefore erroneous).

2. n. (-वम्) Sour gruel; comp. अभिषुत; (*Haláy.*, *Rájanigh.* = काञ्जिक). E. सु (षुञ्) with अभि, kŕit aff. अप्.